

preoblečen v kuto 13. dec. 1810. Dasiravno je bilo rajkega malo viditi med svetom, je štel vendar obilno prijatlov, in 27. dan p. m. (en teden pred smertjo) mu je bila nenadoma velika čast došla obiskanemu biti od presvitlega goriškega velikega škofa in kneza dr. Andreja Golmajer-ja, našega metropolita; po smerti ga je ravno tako nepričakovana čast zadela, da so ga na prijazni Salmski griček pri Kamniku h večnemu pokoju spremili preč. ljubljanski prošt in generalvikar gosp. Anton Kos s obilo množico duhovnov in družih ljudi. Brat rajkega, Janez Novak, korar in vodja duhovnega semenišča v Ljubljani, se vsem duhovskim in svetnim gospodom in vsem Kamenčanom sploh, ki so bratu poslednjo ljubezen skazali, za to preserčno zahvali, in njegovo dušo pobožni molitvi znancom in prijatlom lepo priporoča.

Iz Ljubljane. Še zmiraj zdihujemo po dežji, zakaj suša nam bo vse poljske in vertne pridelke vzela; tudi ljudje zlo boleajo za drisko in grižo. — Berž ko ne je ta silna vročina tudi nekoliko pripomogla k tisti grozni nesreči, ki se je v torek zvečer pripetila na dvorišču vojaške bolnišnice, da so štirji ljudje ko bi trenil žalostno smert storili. Iz Sela pod Ljubljano je prišel namreč pridni kmet Jerančič s svojima dvema sinoma po sekretno gnojnico za svoje polje; sekretna jama ni dosti čez 2 sežnja globoka, pa zlo ozka je, da se more le po lojtri noter. Stari oče gré doli zajemat gnojnico, — kar slišita sinova, kakor da bi bili oče z lojtre padli, potem pa ni ne glasú več; berž se poda stareji sin (tudi že oče 3 otrok) po lojtri doli gledat, kaj se je očetu primerilo, — al tudi tega ni nazaj; zdaj hiti tudi tretji sin (že tudi oženjen) za njima, pa tudi on omolkne doli. V strahu kakošne posebne nesreče leté bližnji ljudje po nekega močnega hlapca, kateri se berž spravi po lojtri doli, pa za verv, ki so mu jo zavoljo varnosti dali, se je le deržal, pa se ž njo ni oklenil, — al tudi tega ni več nazaj! Vse zaporedoma je mahoma zadušil tisti zadušljivi sopar, kateri se v takih delj časa zapertih jamah, pa tudi v terdo zadelanih in zanemarjenih štirnah rada napravlja in se je v tej nesrečni, morebiti predolgo ne izkidani jami zavoljo letošnje vročine berž ko ne še bolj strupen napravil. Žalostna prigodba, kateri zlo podobna popisujejo današnje „Novice“ na prvi strani, nam pač spet očitno pričuje, da ni dosti, da je kmet le priden, — treba je, da je tudi v več rečéh podučen; — štiri merličji v malo minutah so le prežalosten dokaz tega! — V saboto je bilo v našem Latermanovem drevoredu pod milim nebom veselo gostovanje 4. batalijona našega domačega regimenta, kateri je iz Laškega domú prišel; za gosp. oficirje so bile mize napravljene z mnogimi jedili in vinom; tudi vsi drugi vojaki so bili gostovani z vinom, klobasami in kruhom. — Gospod prof. Terstenjak je prišel za par dni v Ljubljano.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Po cesarskem ukazu od 21. p. m. se ima vprihodnje v vseh vojaških rečéh tako ravnati, da se vojaštvo zboljša po potrebah sedanjega časa, pa se tudi na to gleda, da je treba z dnarjem varčno ravnati.

— Národna banka kaj pridno dela nove bankovce po 5 gold. Berž ko jih bo dosti napravila, jih bo začela izdajati. — Še ljubša kakor ta novica nam je pa ta, da so po železnici 1. dan t. m. iz Kremnice pripeljali za 500,000 gld. kovanega srebernega dnarja, za 80,000 gold. pa krajcarjev.

— Vodstvo dunajsko-teržaške železnice je 4. dan t. m. razglasilo, da od 7. dneva t. m. se je začelo spet blago voziti po železnici med Dunajem in Terstom. Ker pa za zdaj ni še mogoče vsaki dan več kot dvakrat blaga nakladati, se bo za zdaj blago jemalo in oddajalo le na sledečih postajah ali štacijonih: na Dunaji, dunajskem Novem mestu, Mürzzuschlagu,

Bruck-u, Gradcu, Marburg-u, Pelčanah, Celji, Zidanem mostu, Ljubljani, Nabrezini in Terstu. Na enem štacijonu more na en dan eden le 200 centov blaga na železnico dati, in kdor pred pride, bo tudi pred postrežen. Berž ko bo moč, se bo več takih postaj na znanje dalo.

— Poslednji teden je tukaj mlad človek, ki se je v jedi pregrešil, za pravo kolero umerl. — Tudi v lukah Hamburga, Altone in Rostoka se je kolera prikazala.

Iz Benetk. Čudna tatvina se je tu zgodila. Prejšni mesec je tukajšna zakladnica imela 200 sodov vina v Verono za cesarsko armado poslati; sodi se pošljejo na železnico in se ondi v magacine zlože. V tem času je došel nekemu oficirju ukaz, naj vzame 4 sodce za neko posebno potrebo; oficir preiše vino in najde, da med 4 sodci sta 2 z vodo napolnjena. Na to preiskavajo vse sodce, in večino njih so našli z vodo napolnjeno namesto vina; škoda se ceni na 20,000 gold. Sum te tatvine leti na 5 delavcov, ki so v teh magacinih delali; policija jih je že zgrabila.

Iz Tersta. Za deželnega poglavarja v Terstu in Primorskem je izvoljen baron Friderik Burger.

Iz Istre. „Časnik „Triest. Ztg.“ piše prečudno novico, da se v nekterih isterskih mestih naberajo podpisi za neko pismo, katerega namen je prositi cesarja, naj bi se Istra tudi vzela v laško zvezo. — Slovanska Istra v laški zvezi!!

Iz Horvaškega. Za bana horvaškega, višjega kapitana, poveljnega generala na Horvaškem in Slavonskem, guvernerja na Reki in višjega predsednika banske tabule v Zagrebu je fml. grof Janez Coronini-Cronberg izvoljen, — fml. Jožef Šokčević za guvernerja in poveljnega generala v Banatu in Serbski Vojvodini, fml. baron Lazar Mamula pa za guvernerja in poveljnega generala v Dalmaciji.

Iz Ogerskega. Iz Budima. Glasovitega razbojnika Rozsa Sandor-ja, ki je bil zavolj svojih hudodelstev k smerti obsojen, od cesarja pa pomilosten na dvajset let v ječo, so te dni po železnici tirali v Kufstein na Tirole; pravijo, da je tako zlo bolehen na pljučah, da ne bo dolgo živel.

— Strašne hude vremena so letos na Ogerskem skor vsak dan. V Bolhásu je unidan pest debela toča vse polje pobila; hiše je tako razdelala, da so oddelec viditi kakor da bi bili va-nje streljali; po tleh je bilo vse polno škerjancov, vrabcov, postojn in družih malih in velikih tičev. Strela je že veliko požarov napravila tu in tam. V vasi Acsi je strela udarila v cerkev, da je večidel pogorela; pa tudi ni čuda, ker kmetje so po stari vraži, da ogenj po streli se ne dá z vodo, ampak le z mlekom ugasiti, privlekli sicer veliko mleka skupaj, pa ga je vendar premalo bilo za veliki ogenj.

— V Papi je 27. dan p. m. strašna toča vse nograđe popolnoma pokončala, pa po toči je tako merzlo postalo, da se je dež premenil v sneg, in je snega za čevelj na debelo padlo, tako, da bi bili v pasjih dneh lahko sninec imeli; škode pa sneg ni nič napravil.

Iz Českega. „Praž. Nov.“ pišejo, da v okolici Kanadiški se je prikazala kobilicam podobna egiptovska nadloga: toliko bolh je namreč na polji, da v kratkem vse požró, kjer se prikažejo; to je še dobro, da je žival tako plašna, da berž odskočijo, ako jim človek blizo pride.

Iz Krakovega. „Čzas“ pripoveduje, da od 30. na 31. dan p. m. se je v Krakovi in okolici njeni tistih enodnevnih mušic, ki so v okolici cerkniški navadne, tolika sila prikazala, da je vse mergolelo.

Iz Srbije. Iz Belega grada 2. avgusta. V poslednjem zboru skupščine je bilo o zadevah minihov, njih samostanov in njih premoženja sklenjeno: 1. minih ne smejo več beračiti; 2. dohodki samostanov ne smejo drugi biti kakor le ti, ki jim iz njih posestev in far dohajajo; 3. samostanske cerkve se morajo predelati v svetne cerkve; 4. nad

gospodarstvom samostanskega premoženja se bo oistrejše čulo; 5. ker se je že večkrat primerilo, da mladi ljudje stopijo prezgodaj v samostan, to pa je zoper namen samostanov in tudi zoper cerkvene postave, imajo duhovne oblasti pazljivo čuti, da se vprihodnje kaj takega več ne zgodi. — Temešv. časniku se piše, da stan kneza Miloša in njegove vlade čedalje težavniši prihaja; dežela ni zadovoljna z njegovo zoperustavno vlado, pa tudi v Carigradu ne.

Iz Černe gore. Na Cetinji so 11. dan p. m. knezovo hčerko z veliko slovesnostjo kerstili; čez 5000 ljudi se je udeležilo te svečanosti.

Iz Laškega. Kakor nam najnovejše novice naznanjajo, se je že dolgo pričakovani zbor avstrijske, francoske in sardinske vlade v Zürich-u pretekli ponedeljek, 8. dan t. m., začel; vsaka vlada je nadomestovana po svojem pooblastencu. Da je zbor ravno v Zürich-u in ne drugod, se godi Švajci v čast in hvalo, da v težavnem času vojske ni z nobeno stranjo potegnili, ampak je pošteno neutralna ostala. Če se ozremo na Laško in vidimo, kaj se tam godi, — in če prebiramo angleške časnike in slišimo, kaj se govori o Villafranskem miru v državnem zboru in po časnikih, se pač ne bomo čudili, da vse rado vedno pričakuje sklepe v Zürich-u. Da se zbor ni že poprej začel, se ugibuje marsikaj in med drugim se govori, da se avstrijska in francoska vlada o nekterih važnih zadevah delj časa niste mogle zediniti, kakor, na priliko, zavolj posadke v Mantovi in Veroni, zavolj števila vojakov na Beneškem itd. Ker se je zbor začel, gré misliti, da ste avstrijska in francoska vlada sedaj v vsem ene misli, in da berž ko ne, imajo tisti prav, kateri mislijo, da zbor v Zürich-u ne bo dolgo terpel, ampak da bode v dveh treh sejah končan. Veliko se tudi ugibuje: ali bo po tem zboru sledil občni zbor vseh velikih vlad? Eni terdijo, da bo, drugi da ne. Gotovo je, da ste angleška in rusovska vlada pisale te dni pruski, da ju je volja se udeležiti velikega zbora, ki ima uravnati laške zadeve, in naj se tudi ona (pruska) udeleži tega važnega posla. Pravijo, da cesar Napoleon želi občnega zbora, in da tudi avstrijska vlada se mu ne zoperstavlja, ako se veliki zbor osnuje čisto le na podlago Zürichskih sklepov. Iz vsega tega je očitno, da se bo še le po zboru v Zürich-u za gotovo zvedilo: ali bode veliki kongres ali ne. Če pogledamo, kaj se na Laškem godi, je pač očitno, da bodo tukajšne homatije še dosti sivih las naredile Napoleonu, stvarniku „laške zveze“. Toskanci in Modeneži se terdovratno branijo svojih poprejšnjih vladarjev; ravno taka je v nekterih papeževih deželah (legacijah), in sliši se, da tiste oblasti, ki so potegnile v teh deželah sedaj vladarstvo na-se, so sklenile zvezo za brambo med seboj, da sili hočejo zoperstaviti silo. Od ene strani se sliši, da cesar Napoleon noče nobeni deželi usiliti vladarja in da naj ljudstvo samo v očitnih volitvah izgovori svojo voljo; — od druge strani pa je že po Villafranski pogodbi oklicano, da vladarja Toskane in Modene se bota vernila v svoje deželi nazaj. Parma je obljubljena Sardincom, — cesarica francoska in še drugi pa se potegujejo za to, da tudi vojvodinja parmezanska nastopi spet svoj prestol. Kako se bojo tedaj vse te zmešnjave poravnale, še nobeden ne vé. Verh vsega tega se je sardinska vlada zapletla v nove zadrege z napolitansko. Ko so se namreč sardinske ladije unidan iz jadranskega morja domú gredé približale sicilijanskemu primorju in se ustavile poleg Palerma, je vstal silen hrup v tem mestu: vse je kričalo „Živi Viktor Emanuel“, in je razvijalo tribarvino bandera; na zadnje je vstal popolnoma punt, kterege je armada zadušila. Glavarji punta so bežali na ladije sardinske; napolitanska vlada je terjala puntarje

nazaj, al sardinska jih ji noče izročiti. Kaj bo iz te nove zapletke, se ne vé. Čez vse to pa so začeli tudi Savojeji rogoviliti; odcepiti se hočejo od Sardinskega in biti Francozi. Kako se bo ta novi klopčič izmotal, še tudi nihče ne vé. Napoleon bo imel s Sardinci še marsikaj opraviti. Tako na priliko je sardinski minister Dabormida francozkemu poslancu Reiset-u, kterege je pariška vlada v Toskano in Modeno nalaš poslala, da bi potolažil ljudstvo in ga pripravil na dohod odstavljenih vladarjev, resno odgovoril, da je sardinska vlada že storila, kar je mogla, in da več storiti ne more kakor to, da je poklicala iz teh dežel svoje komisarje nazaj; tistega dela pa, da bi ptuji vladi kašo pihala, to je, da bi pot gladila vladarjem, ki so bežali, se nikakor ne more udeležiti. — Iz Rima se sliši, da bo kardinal Antonelli, minister notranjih oprav, iz ministerstva stopil in da njegov naslednik bo Viala Prelá, ki je nekda bil papežev poslanec na Dunaji; odstop kardinala Antonelli-a ima znamenje biti, da hoče sv. oče papež svobodnejšo vladijo upeljati v svojih deželah. Garibaldi, na kterege Lahi, kterim „zveza italijanska“ ni po volji, vse svoje upanje stavijo, in kteremu je unidan mesto Nizza — njegovo rojstno mesto — drag meč v spomin poklonilo, je še zmiraj bolan v Breščii.

Iz Nemškega. V Kassel-u je nagla smert fajmoštra K. Habicht-a vse osupnila. Pred nekimi tedni ga je rumena mesarska muha (zapljunkarica) v oko pičnila; oko berž hudo oteče, šen pritisne, in berž je bilo po fajmoštru. Zdravniki so preiskovali mrtvo truplo in se prepričali, da je zavoljo tega upika umerl. Berž ko ne je muha poprej na kaki strupeni merhovini sedela in potem strup vcepila v oko in kri fajmoštrovo.

— Tudi na Nemškem dela toča in vihar veliko škodo; unidan je v okolici ene same vasi blizu Kassel-a toča pobila čez 200 gosi, ki so se pod milim nebom pasle. Tudi strela je ubila unidan 3 delavce, ki so ob hudi uri pod drevo na polji bežali. Žalostno je, da ljudje po tolikih nesrečah še niso prepričani, da jim žuga velika nevarnost, ako ob hudi uri zavetja išejo pod drevesi.

Iz Francozkega. Iz Pariza. Slovesnost, ki se bo obhajala tukaj na praznik vélikega Šmarna, ki je sedanjim Francozom še poseben praznik zato, ker se je ta dan (15. avgusta 1769) rodil rajski cesar Napoleon I., bo letos posebno velika. Mestna županija je ponudila prefektu dnarjev za te slovesnosti kolikor jih hoče. Pravijo, da na čelu 80,000 vojakov bo Napoleon obhajal slovesen vhod v Pariz. Ta dan se bo peryikrat odperl tudi nov most z imenom „Solferinski most“. Še celó minister nauka bo ta dan daroval nekaj, kar državni kasi sicer nobenih stroškov prizadjalo ne bo, pa se bo vendar dobro prileglo učencem francozkega cesarstva, — veleval je namreč, da vsi učenci imajo v spomin tega dneva za 8 dni več šolskih praznikov; njih jesenski šolski prazniki bojo tedaj letos namesto 8 tednov terpeli 9 tednov.

— Če je res, da zbor v Zürich-u bo terpel le malo dni, se utegne spolniti, kar francozki časniki pišejo, da s slovesnim vhomom v Pariz 15. dan t. m. bo „Mouiteur“ oklical sklep mirne sprave na Laškem.

— Kmetijam slaba poje; povsod manjka delavcev in še nikoli se niso tako drago plačevali kakor letos; v nekterih krajih se plačujejo po 5 do 6 frankov na dan (1 frank je po našem 24 dobrih kraje.). Če mora vse pušo nositi, kdo bo pač polje obdeloval!

— Neki kemikar je našel neko apneno vodo, s katero se poleti ulice škropijo in tako prijetno ohladijo, da človek v najhujši vročini kaj lahko sope.

Iz Turškega. Sultan je na potovanji svojem prišel v Salonike.